

Asia: VN/33727/2023

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä laiksi ammatillisen koulutuksen toiminnanohjauksen kokeilusta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

Yleisiä huomioita esitysluonnoksesta

1) Toiminnan ohjauksen kokeilu on pääpiirteittäin kannatettava. Tärkeää on, että kokeilussa mukana olevilla koulutuksen järjestäjällä on tosiasiallisesti mahdollisuus järjestää ammatillista koulutusta vapaammin työelämän tarpeisiin.

Järjestämislupasäätely ja neuvottelumenettelyn rooli tulee vielä tarkentaa.

2) Huoltovarmuusalat on määriteltävä selkeämmin ja niiden osalta on käytävä valtakunnallinen keskustelu. Mitä käytännössä tarkoittaa huoltovarmuusalojen turvaaminen. Millaisista koulutusmääristä silloin on kyse?

3) Rahoitusjärjestelmän yksinkertaistaminen on hyvä asia. Siinä on uudistuksen jälkeenkin useita erilaisia kertoimia. Koulutuksen järjestäjille on tärkeää luoda näkymää ammatillisen koulutuksen rahoituksen suuntaviivoista tulevien vuosien osalta.

Rahoitusjärjestelmän ennakoitavuus on keskeinen tekijä esimerkiksi paikallisia investointipäätöksiä tehtäessä.

4) Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen (JOTPA) tehtävää ja roolia ei tunnisteta missään tausta-aineistossa. JOTPA:n tehtävänä voisi olla tutkinnon osaa pienempiä koulutusten rahoittaminen alueellisiin täsmätarpeisiin.

- 5) Tavoitteena on, että aikuisten täydennys- ja lisäkoulutustarpeet toteutetaan tutkinnon osia suorittamalla. Uudistus on myönteinen. Sen osalta on huomioitava, että tutkinnon perusteita tulee uudistaa systemaattisesti ja siten että ne vastaavat työelämän muuttuviin tarpeisiin.
- 6) Väestömuutoksien vuoksi ammatillisen koulutuksen järjestäjäjärakenteen kehittämistä tulee jatkaa koko Suomessa ja siihen pitäisi saada lisää kannustimia.

Ammatillisen koulutuksen kokeilua koskevat säädösehdotukset

- 7) Neuvottelumenettelyn osalta on täsmennettävä selkeämmin mistä siinä voidaan sopia. Kuinka toimitaan ristiriitatilanteessa?
- 8) Kokeilun onnistumisen kannalta on välttämätöntä, että rajoituksia ei tehdä muihin kuin nyt lausunnolla olevan asetusluonnoksen mukaisiin tutkintoihin ja osaamisaloihin.
- 9) Harkinnan varaisen rahoituksen osoittaminen strategiakauden tavoitteisiin on kannatettava uudistus. Se voitaisiin kohdentaa neuvottelumenettelyssä sovittuihin alueellisiin pilotteihin tai kokeiluihin.

Rahoituksen uudistusta koskevat säädösehdotukset

- 10) Ammatillisen koulutuksen järjestäjillä on koko ikäluokan kouluttamisvelvollisuus ja yhteiskuntavastuu. Uuden rahoitusmallin on huomioitava paremmin oppivelvollisten vaihtelevan perusosaamisen tuomat haasteet. Opiskelijan lähtötason vaikutusta perusrahoitukseen on painotettava enemmän ja määriteltävä tarkemmin.
- 11) Ammatti- ja erikoisammattitutkinnoista poistetaan opiskelijamaksut. Jatkuvan oppimisen rahoituksen periaatteista pitäisi käydä laajempaa keskustelua ja siitä miten se jakautuu julkiselle sektorille, työnantajille ja yksilöille.
- 12) Laskelmien mukaan rahoitusta kohdentuisi koulutuksen järjestäjien kesken uudelleen n. 46,8 miljoonaa euroa, mikä on 2,3 prosenttia ammatillisen koulutuksen kokonaisrahoituksesta. Uuden rahoitusmallin mukaisia koelaskelmia ei ole julkaistu.

Oppimisen tukea ja erityistä tukea koskevat säädösehdotukset

1. Oppimisen tuen ja erityisen tuen säädösehdotukset ovat hyviä ja oikea suuntaisia. Oppimisen tuen ja erityisen tuen kohdentamisen ammatillisen koulutuksen ammattitaitovaatimusten ja osaamistavoitteiden saavuttamiseen on ammatillisen koulutuksen tavoitteiden mukaista.
2. On tärkeää, että oppimisen tuen uudistuksessa huomioidaan ammatillisen koulutuksen erityispiirteet kuten moninaiset oppimisympäristöt ml. työpaikalla tapahtuva oppiminen sekä ammatillisen koulutuksen laaja tutkintotarjonta. On tärkeää, että tukea voidaan antaa joustavasti ammatillisen koulutuksen kaikissa eri oppimisympäristöissä.
3. Näemme hyvänä, että oppimisen tuki on matalan kynnyksen tukea ja sitä annetaan heti tuen tarpeen ilmetessä. Tärkeää on, että oppimisen tukea voi opettajien lisäksi antaa koko ohjaushenkilöstö. Tukiopetus-käsite koetaan liian suppeaksi käsitteeksi kuvaamaan laaja-alaista tukea, mitä tässä tarkoitetaan.
4. Ehdotetussa pykälässä 64 § Oikeus erityiseen tukeen, perusteita oikeudesta erityiseen tukeen tulee selkeyttää ja täsmentää, niin että koulutuksen järjestäjä pystyy tekemään hallinnollisen päätöksen erityiseen tukeen oikeutetuista. Lisäksi olisi hyvä pohtia, onko asiasta välttämätöntä tehdä hallinnollinen päätös, vai voidaanko se kirjata henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan kuten oppimisen tuen osalla tehdään.

Oppimisen tuen ja erityisen tuen suhdetta toisiinsa on syytä selventää ja terävöittää sekä korostaa, että niiden tulee soveltua myös työpaikalla järjestettävään koulutukseen.

Eryyisen tuen osalla näemme tärkeänä erityisopettajan antaman erityisopetuksen lisäksi erityisopettajan antaman konsultaation. Ammatillisessa koulutuksessa erityistä tukea tarvitaan myös ammatillisissa tutkinnon osissa, jossa alan erityisosaamisen hallitsevalla ammatillisella opettajalla on tärkeä rooli. Tässä tilanteessa korostuu erityisopettajan konsultaatio.

5. Tavoite riittävän oppimisen - ja erityisen tuen turvaamisesta painotettuna oppivelvollisille on tärkeää. Oppivelvollisuuden laajentumisen myötä opiskelijoiden moninaiset tuen tarpeet ovat oppilaitoksissa tulleet selkeämmin esille. Tämän vuoksi on tärkeää, että rahoituksen erityisen tuen kertoimen poistuttua, osaamisen tukee ja erityiseen tukeen osoitetaan riittävät resurssit niille koulutuksen järjestäjille, joiden opiskelija-aineksessa painottuu keskimääräistä enemmän tuen haasteet.

Uusi kaavailtu lähtötasokerroin voi olla tähän sopiva instrumentti, mutta sen määrittely ja vaikutus rahoitukseen on keskeneräinen.

Tilaukoulutusta koskevat säädösehdotukset

-

Muut ammatillisesta koulutuksesta annettua lakia koskevat säädösehdotukset

-

Asetusluonnokset

-

Muut kommentit

Seinäjoen koulutuskuntayhtymä kiittää mahdollisuudesta saada kommentoida hallituksen esitystä ammatillisen koulutuksen kehittämishankkeesta.

Kokonaisuudessaan hallituksen esitys sisältää useita hyviä uudistuksia.

Artikainen Pasi
Seinäjoen koulutuskuntayhtymä